

Một số biện pháp phòng trừ sâu bệnh trên mướp đắng (khổ qua)

Khổ qua-hiện được coi là một trong những cây trồng đang cho thu nhập rất cao, đặc biệt là khi canh tác theo lối tiên tiến và sử dụng loại giống mới cao sản, ngắn ngày. Nhưng hiện nay bệnh trên khổ qua cũng đang được Nều tính đơn vị 1 ha, với năng suất bình quan tâm rất nhiều. Tôi xin giới thiệu một số biện pháp phòng và trị bệnh trên khổ qua như sau□

1. SÂU HẠI:□

1.1 Ruồi đục trái (*Bactrocera cucurbitae*):

Ruồi có hình dạng và kích thước rất giống ruồi đục trái cây, nhưng chỉ gây hại trên các cây họ Bầu Bí. Ấu trùng là dòi có màu trắng ngà, đục thành đường hầm ngoằn ngoèo bên trong trái làm trái thối vàng, rụng sớm. Nên thu gom tiêu diệt trái rụng xuống đất, cày phơi đất sau vụ hoặc cho nước ngập ruộng vài ngày để diệt nhộng. Phun ngừa ruồi bằng các thuốc Sherpa, Karate, Cyper-alpha, Cyperan. Nếu ruồi ở mật độ cao có thể dùng dấm pha với một ít đường và trộn với thuốc trừ sâu, xong đặt rải rác, 6 -10 m một bẫy. Cũng có thể dùng giấy báo, bao nilong để bao trái sau khi trái đậu 2 ngày. Hoặc dùng 3 trái chuối chín nguyên vỏ cắt thành từng lát dày 1cm (mỗi trái cắt 6-7 khoanh), tẩm vào 1 gói Actara 25WG 1g với 1 lít nước vừa đủ hòa tan thuốc để làm bã mồi, dùng lạt mềm treo các khoanh chuối này vào trong giàn khổ qua, chừng 3m treo 1 bả. Vì thuốc không mùi nên ruồi vàng khi bén mùi trái cây chín thì bay tới kiếm ăn, trong đó có cả ruồi đen, gián, mòng... Sau 4-5 ngày bả khô thì thay bả mới. Một công (1.000m²) khổ qua chỉ cần 3-4 gói Actara 25WG và 1 nải chuối chín cho 1 đợt treo (chừng 3-4 đợt/vụ) là khỏi phải lo dòi đục trái□

1.2 Rầy lửa, bọ trĩ, bọ lạch (*Thrips sp.*):

Thành trùng và ấu trùng rất nhỏ có màu trắng hơi vàng, sống tập trung trong đợt non hay mặt dưới lá non, chích hút nhựa cây làm cho đợt non bị xoắn lại. Bọ lạch phát triển mạnh vào thời kỳ khô hạn, thiệt hại do bọ trĩ, bọ dưa có liên quan đến bệnh siêu trùng. Nên kiểm tra ruộng dưa thật kỹ để phát hiện sớm ấu trùng bọ lạch. Bọ lạch có tính kháng thuốc rất cao, nên định kỳ 7-10 ngày/lần phun dầu khoáng DC-Tron plus (Caltex) sẽ giảm đáng kể sự tấn công của bọ lạch; khi thấy mật số vài ba con trên một đợt non cần phun một trong các loại như Confidor 100SL, Admire 50EC, Danitol 10EC, Vertimec...0.5-1‰, cần thay đổi thuốc thường xuyên□

1.3 Rệp dưa, rầy nhót (*Aphis spp.*):

Còn được gọi là rầy mặt, cả ấu trùng lẫn thành trùng đều rất nhỏ, dài độ 1-2mm, có màu vàng, sống thành đám đông ở mặt dưới lá non từ khi cây có 2 lá mầm đến khi thu hoạch, chích hút nhựa làm cho ngọn dây dưa chùn đợt và lá bị vàng. Rầy truyền các loại bệnh siêu vi khuẩn như khảm vàng. Chúng có rất nhiều

thiên địch như bọ rùa, dòi, kiến, nhện nấm.. nên chỉ phun thuốc khi nào mật số quá cao ảnh hưởng đến năng suất. Phun các loại thuốc phổ biến như trừ bọ rầy dưa hoặc Trebon□

1.4 Sâu ăn lá (*Diaphania indica*):

Bướm nhỏ, màu nâu, khi đậu có hình tam giác màu trắng ở giữa cánh, hoạt động vào ban đêm và đẻ trứng rời rạc trên các đọt non. Trứng rất nhỏ, màu trắng, nở trong vòng 4-5 ngày. Sâu nhỏ, dài độ 8-10mm, màu xanh lục có sọc trắng đặc sắc ở giữa lưng, thường nhả tơ cuốn lá non lại và ở bên trong ăn lá hoặc cạp vỏ trái non. Sâu đủ lớn, độ 2 tuần làm nhộng trong lá khô. Phun thuốc ngừa bằng các loại thuốc phổ biến trên đọt non và trái non khi có sâu xuất hiện rõ như thuốc trừ rệp dưa, bọ rầy dưa□

1.5 Sâu xanh:

Xuất hiện khi cây lên giàn và bắt đầu ra hoa, sâu thường nằm trong những kén lá cuốn tròn nên phun thuốc diệt khá khó khăn. Phun thuốc khi sâu tuổi nhỏ kết hợp diệt sâu bằng tay, phun luân phiên các thuốc sau: Atabron 5EC, Cyper 25ND, Sumix 5EC..□

2. BỆNH HẠI:□

2.1 Bệnh đốm phấn, sương mai

Do nấm *Pseudoperonospora cubensis*: lúc đầu, ở mặt trên lá vết bệnh nhỏ màu xanh nhạt, sau đó chuyển sang màu vàng nâu và giới hạn trong các gân phụ của lá, nên đốm bệnh có hình góc cạnh. Bên dưới ngay vết bệnh có lớp tơ nấm lúc đầu màu trắng sau đó chuyển sang màu vàng tím. Nhiều vết bệnh liên kết lại làm lá vàng, cây phát triển chậm, trái nhỏ kém chất lượng. Bệnh phát triển mạnh trong điều kiện ẩm độ cao. Phun Curzat M-8, Mancozeb 80 WP, Copper-zinc, Zin 80WP, Benlate-C 50 WP hoặc Ridomil 25WP 1-2 % kết hợp tia bỏ lá già□

2.2 Bệnh thán thư

Do nấm *Colletotrichum lagenarium*: bệnh gây hại trên hoa, cuống trái, trái non và cả trái chín. Vết bệnh trên trái có màu nâu tròn, lõm, khi bệnh nặng các vết này liên kết thành mảng to gây thối trái và làm trái rụng sớm. Phun Manzate 200, Mancozeb 80WP, Antracol 70W, Curzate M8, Copper-B, Topsin-M, Benlat-C 50WP nồng độ 2-3%. * Chú ý: Khi dùng thuốc bảo vệ thực vật đảm bảo nguyên tắc “4 đúng”: đúng thuốc – đúng liều lượng – đúng lúc – đúng cách, sử dụng đúng theo hướng dẫn trên bao bì và thời gian cách ly□